

ISKRA (52) *sb f i m*

f (44), *m* (8) [funkcji *n-pers*].

sg N iskra (18). ◇ *G* iskry (2). ◇ *D* iskrze (1). ◇ *A* iskrę (5). ◇ *pl N* iskry (18). ◇ *G* iskie (1). ◇ *A* iskry (4). ◇ *I* iskrami (2). ◇ *L* iskrách (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI(XVIII) i XVIII w.*

1. *Najmniejsza cząstka ognia; scintilla Mymer², Mącz, Cn; fomes, igniculus, semen flammae Cn* (44) : kiedy będzie [ten kamień] na flończe wyłożon/ tedy wypuścza z siebie ifkri *FalZioł* IV 53a, IV 51b; *Mymer²* 30; Potym lathály ognište ifkry/ od kthorych wízytek zástęp wielkim wćísnienim był ogárnion. *HistAl* [G]3, H6; Iż [w rusznicy] fkoró gdzye [proch] do ifkry by namniey przypádnie/ Vżrzyfz/ álic płomieniem zápali fie fńádnie. *RejWiz* 151v, 167v; ábo nowe iákíe á nieznáíome gniewu pełne beftye/ ábo parę ogništą tchnące/ álbo dymny fńrod wydawáiące/ ábo ftráfzliwe ifkry z oczu wypuśczáiące [aut horrendas ab oculis scintillas emittentes] *Leop Sap* 11/18, *2v; *BibRadz Job* 41/10, *Prov* 26/18; *Mącz* 372b; *BudBib Is* 50/11 [2 r.]; Kominy niech będą nád wierzchy domow wyżfzey wywiedzíone: áby ifkry [scintillae] z nich wylatáiące dáchom niefzkodzíly. *ModrzBaz* 83v; *Phil* Q4; Przecię tám fyn Iowifzow ták go dńugo dušíł/ Aż fie Cacus ifkrámi/ krwią y fwędem krtušíł. *KlonWor* 24.

W porównaniach (14): Będą fie fńnác [práwiedliwi/ á iáko ifkry [tanquam scintillae] między trzcíną będą fie przebiegác. *Leop Sap* 3/7 [przekład tego samego tekstu *BibRadz*, *RejAp* 89, *RejPos* 262, 277, 319, 321v, *RejZwierc* 179, *BudBib*], *Eccli* 42/22, *Is* 1/31; *BibRadz Sap* 3/7; *RejAp* 89; *RejPos* 262, 277, 319, 321v; *RejZwierc* 179; *BudBib Sap* 3/7; *GrabowSet* Hv, Lv; Iáko/ práwi/ ifkrá ogniá w šíáno ábo w fłomę wrzucona/ wízytko zápala: ták fłowo Boże przez pożywánie Cíálá íego w S. Sákrámenćie z náturą náfzłą fńázitelną zńáczone/ czyni áby oná wízytká powftálá niefmiertelna y chwálebna. *WujNT* 331.

W kalamburze nawiązującym do znaczenia podstawowego n-pers (2): Ifkrá s fyny. NAdobnie fie tá Ifkrá nam tu rozifkryžíł/ A co dáley to lepiey íuż będziey świecíłá *PaprPan* F3v, F3v.

W charakterystycznych połączeniach: iskra ognia; iskry ogniste (4), *pałające* (2); *iskry wypuszczać* (2), *wypuszczające*.

Przysłowia: Widzieli Papieżowie Duchem Prorockim y Duchem Piotrá ś. íż to czći prozney prágnienie Bífkupow Cárogrockich/ wielkie niepokoie w kościele Bożym wćzynić miáło [...] Przeto tę ifkre na przodku gáśili/ áby fie fzkodliwy wízytkiemu Chrześciáńftwu ogień zniey nie wzniecił *SkarJedn* 180.

[z máley ifkry íilny ogień bywa. *LaskiSprRyc* D3v.]

W przen (1) : Nie pátrzałem w żadne kołá/ Džíś mi idą ifkry z czołá. *CzahTr* H4.

Przen: Zalążek, początkowe stadium jakiegoś procesu, akcji; najmniejsza cząstka czegoś (9) : *RejPos* Bv; *GrabowSet* L2; Drudzy czeládzi heretyctwá dopuśczáią/ y śmieią ná chlebie fwoim chowác íad domownikow wízytkich: ifkrę ktorą dom wízytek zgorzeć może. *SkarKaz* 422b.

iskra czego (6): też oná ifkrá oney niefmiertelnośći Adámowey záwždy fie w nas odnawíac muśi *RejAp* 5v; íeśli mi kiedy gorętlza miłóśći ifkrá w ferce wefzlá/ hnethem fie wízytką síłą/ y rozumem o tho ftárał/ ábym íą zgáśił. *GórnDworz* C4v; *RejPos* 337; *ModrzBaz* 6; Spuśc íednę ifkrę/ fwey władzey

potężną/ By nie tylko rozgrzała Dufzę/ [...] Lecź/ áby w vmysł dáła/ Swym światłem świętym woła
niezwyčięzną *GrabowSet* F4v. Cf *iskra czego ku czemu*.

iskra czego ku czemu (1): y ľą wniem [w człowieku] iákoby nieiákíe ífkry roľtropności y cnoty ku
zacnem ľpráwam [igniculi prudentiae et virtutis ad res praeclare gerendas] *ModrzBaz* 6.

W charakterystycznych połączeniach: *iskra mądrości, miłości, nieśmiertelności, roztropności, spraw
świętych, władzy*.

2. *n-pers* (8) : [Elżbieta] poruczyła [...] zamki niekthorym Czechom drapieźnym/ iáko Ífkrze/
Tháláfułowi *BielKron* 304, 304v, 389 [3 r.], 393, Lllll4v; *PaprPan* F3v.

Cf **SKRA**

TZ